

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 275/2019-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. októbra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť Andrey Belanovej, IČO 34 520 406, miesto podnikania Novozámocká 370, Ivanka pri Nitre, zastúpenej advokátkou Mgr. Ing. Evou Solčanovou, advokátska kancelária, Sládkovičova 1, Nitra, vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Sžo 61/2016 a jeho uznesením z 26. februára 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť Andrey Belanovej o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. júla 2019 doručená ústavná sťažnosť Andrey Belanovej, IČO 34 520 406, miesto podnikania Novozámocká 370, Ivanka pri Nitre (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Sžo 61/2016 a jeho uznesením z 26. februára 2019. Ústavná sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 2. júla 2019.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 11 S 96/2015-220 zo 6. apríla 2016 v konaní o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia Pôdohospodárskej platobnej agentúry (ďalej len „žalovaná“), teda správy o výsledku následnej finančnej kontroly č. 130/81-14/2014 z 20. marca 2015 (ďalej len „správa“) a záznamu o prerokovaní správy o výsledku následnej finančnej kontroly č. 130/81-14/2014 z 21. apríla 2015 (ďalej len „záznam“) bolo žalobe sťažovateľky ako žalobkyne vyhovené, a tak správa, ako aj záznam boli zrušené a vec bola vrátená žalovanej na ďalšie konanie.

3. Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Sžo 61/2016 z 26. februára 2019 bol rozsudok krajského súdu zrušený a konanie o žalobe sťažovateľky bolo zastavené. Uznesenie najvyššieho súdu nadobudlo právoplatnosť 2. mája 2019.

4. Na rozdiel od krajského súdu dospel najvyšší súd k záveru, že správa, ale ani záznam nie sú individuálnymi správnymi aktmi, ktorými by sa zasahovalo do práv a právom chránených záujmov sťažovateľky, a preto podľa názoru najvyššieho súdu správa, ale ani záznam nepodliehali súdnemu preskúmaniu v rámci správneho súdnictva podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku. Najvyšší súd uvádza, že žaloba sťažovateľky nesmerovala proti rozhodnutiu a vytýkané procesné vady samy osebe nemôžu byť predmetom súdneho prieskumu, pokiaľ nebolo vydané rozhodnutie. Vzhľadom na túto skutočnosť mal krajský súd konanie o žalobe podľa § 250d ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku zastaviť. Podľa najvyššieho súdu sa na danú vec vzťahuje ustálená judikatúra ústavného súdu a najvyššieho súdu, z ktorej má nepochybne vyplývať, že protokol (správa) o výsledku akejkoľvek kontrolnej činnosti orgánu verejnej správy, ale ani protokol (záznam či správa) o prerokovaní správy o výsledkoch takejto kontroly, pokiaľ sa nimi nezakladajú,

nemenia alebo nezrušujú práva a povinnosti dotknutých fyzických a právnických osôb, sú iba podkladovým materiálom pre prípadné začatie správneho konania.

5. Podľa názoru sťažovateľky uznesením najvyššieho súdu boli porušené jej označené práva podľa ústavy a dohovoru.

6. Najvyšší súd zrušením rozsudku krajského súdu a zastavením konania (teda vylúčením správy a záznamu zo sféry súdnej ochrany formou súdneho preskúmania) odmietol sťažovateľke právo na prístup k súdu, a teda porušil princíp zákazu denegationis iustitiae, ktorý je súčasťou práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy.

7. Najvyšší súd konanie o žalobe sťažovateľky zastavil, keď s poukazom na postupy upravené v ustanoveniach § 40, § 41 a § 42 zákona č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 528/2008 Z. z.“), a to v III. časti o pravidlách poskytovania prostriedkov z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka, dospel k záveru, že na danú vec sa v plnej miere vzťahuje ním uvádzaná judikatúra a vyslovený záver, podľa ktorého preskúmanie zákonnosti úkonov (postupov) pri výkone kontroly je prípustné len za podmienky a v rozsahu uloženia povinnosti kontrolovanému subjektu, pričom v danom prípade sťažovateľke takéto povinnosti uložené neboli. Podľa najvyššieho súdu výzva na vrátenie finančných prostriedkov (ale ani odstúpenie od zmluvy) nie je uložením povinnosti a rovnako ani zo začatia správneho konania ešte nemožno vyvodiť povinnosť vrátenia finančných prostriedkov.

8. Podľa názoru sťažovateľky najvyšší súd uskutočnil svojvoľný výklad a aplikáciu právnych predpisov v rozpore s ústavou. Uznesenie najvyššieho súdu nie je presvedčivé, nerešpektuje pravidlá formálnej logiky a nedáva ani jasné a zrozumiteľné odpovede na to, prečo najvyšší súd odmietol poskytnúť sťažovateľke súdnu ochranu podľa právneho poriadku Slovenskej republiky.

9. Predmetom súdneho prieskumu na základe žaloby sťažovateľky boli správa a záznam (obe týkajúce sa následnej finančnej kontroly uskutočnenej podľa zákona č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [ďalej len „zákon č. 502/2001 Z. z.“]), avšak najvyšší súd zákon č. 502/2001 Z. z. úplne a bezdôvodne odignoroval a právne posúdenie veci založil na inom právnom predpise (zákone č. 528/2008 Z. z.), ktorý výkon kontroly ani neupravuje. Najvyšší súd súčasne založil svoje rozhodnutie na judikatúre, ktorá sa na danú právnu vec nevzťahuje. Odkázal napr. na rozhodnutia vydané vo veciach týkajúcich sa daňového konania a verejného obstarávania, ktoré však majú odlišnú právnu úpravu, a preto nie sú použiteľné v danom prípade. Uviedol aj judikatúru, ktorá by zdanlivo mohla súvisieť s danou vecou, ale ani v jednom riešenom prípade nebola predmetom prieskumu správa o výsledku následnej finančnej kontroly, ale ani záznam o jej prerokovaní.

10. Podľa presvedčenia sťažovateľky v jej prípade už samotná správa, ako aj záznam spadajú pod pojem rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 244 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, keďže nimi môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti sťažovateľky priamo dotknuté. Najvyšší súd ich ale za rozhodnutia nepovažoval s odkazom na to, že za rozhodnutia považuje len rozhodnutia vydané v správnom konaní, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických a právnických osôb, hoci podľa ustanovenia § 244 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku sa rozhodnutiami správnych orgánov rozumejú aj ďalšie rozhodnutia, teda aj také, ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb priamo dotknuté.

11. Sťažovateľka je presvedčená, že v jej prípade z dôvodu, že žalovaná od zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku ešte pred vykonaním následnej finančnej kontroly odstúpila (s čím je podľa ustanovenia § 351 ods. 2 Obchodného zákonníka automaticky spojená povinnosť vrátiť poskytnuté prostriedky žalovanej), správou a záznamom sú jej práva, ako aj právom chránené záujmy a povinnosti priamo dotknuté, a preto tieto rozhodnutia podliehajú súdnemu prieskumu v rámci správneho súdnictva.

12. S ohľadom na už uvedené postupom najvyššieho súdu a jeho uznesením o zastavení konania došlo k takej interpretácii a aplikácii právnych predpisov, ktorá nie je zlučiteľná s ústavou a vo svojich dôsledkoch viedla k odmietnutiu spravodlivosti a k porušeniu čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

13. Sťažovateľka požaduje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa: Andrea Belanová, IČO: 34 520 406, miesto podnikania: Novozámocká 370, 951 12 Ivanka pri Nitre, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd boli Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Sžo/61/2016 zo dňa 26.02.2019, právoplatného dňa 02.05.2019, porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Sžo/61/2016 zo dňa 26.02.2019 a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 346,26 EUR na bankový účet Mgr. Ing. Evy Solčanovej, advokátky..., do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.“

II.

14. Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Sžo 61/2016 z 26. februára 2019, ktoré podľa doložky právoplatnosti nadobudlo právoplatnosť 2. mája 2019, vyplýva, že ním bol rozsudok krajského súdu č. k. 11 S 96/2015-220 zo 6. apríla 2016 zrušený a konanie o žalobe sťažovateľky bolo zastavené.

Podľa konštatovania najvyššieho súdu správu a záznam považoval krajský súd za také rozhodnutia, ktoré sú spôsobilým predmetom súdneho prieskumu. Vytkol pritom žalovanej neúplnosť predloženého spisového materiálu, ale následne aj pochybenia v procese finančnej kontroly, ktoré podrobne rozviedol s poukazom na nedodržanie ustanovení zákona č. 502/2001 Z. z. Podľa týchto zistení osoby vykonávajúce následnú finančnú kontrolu nepreukázali sťažovateľke, že sú oprávnené na jej vykonanie, nevyžiadali

si od nej písomné vyjadrenie ku kontrolným zisteniam uvedeným v správe, neurčili lehotu na podanie vyjadrenia a nepreverili opodstatnenosť námietok sťažovateľky voči kontrolným zisteniam.

Podľa názoru najvyššieho súdu vzhľadom na ustálenú judikatúru ústavného súdu a najvyššieho súdu protokol (správa) o výsledku akejkoľvek kontrolnej činnosti orgánu verejnej správy a ani protokol (záznam či správa) o prerokovaní správy o výsledkoch takejto kontroly, pokiaľ sa nimi nezakladajú, nemenia alebo nezrušujú práva a povinnosti dotknutých fyzických a právnických osôb, sú iba podkladovým materiálom pre prípadné začatie správneho konania (I. ÚS 238/06 vo vzťahu k rozhodnutiu najvyššieho súdu sp. zn. 5 Sž-o-KS 139/2005, R 53/2018, 5 Sžf 50/2015, 1 Sžf 9/2017, 1 Sžf 87/2015, 4 Sžf 56/2015 a ďalšie). K vykonaniu následnej finančnej kontroly nedošlo v rámci začatého správneho konania. V správe, ale ani v zázname neboli sťažovateľke uložené žiadne povinnosti či opatrenia. Sťažovateľka v žalobe ani netvrdila, že by bola nejakým rozhodnutím či opatrením, ktoré je administratívnym aktom, ukrátená na svojich právach. Podstata žalobných dôvodov sa týkala výlučne postupov žalovanej a jej pracovníkov pri realizácii kontroly na mieste, ako aj v čase ukončenia kontroly vyhotovením správy, v čase prerokovania výsledkov kontroly a zloženia kontrolnej skupiny. Neuniklo pozornosti najvyššieho súdu, že predmetom kontroly bolo dodržanie podmienok vyplývajúcich z obsahu zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku uzavretej medzi žalovanou a sťažovateľkou. Zmluva bola uzavretá podľa ustanovení § 35 a § 38 zákona č. 528/2008 Z. z. Žalovaná v konaní pred krajským súdom neprezentovala túto skutočnosť a jej vyjadrenia sa netýkali postupov upravených zákonom č. 528/2008 Z. z. (osobitne časti III). Samotná žalovaná pritom v odvolaní uviedla tvrdenie, že kontrola nie je ukončená, avšak toto tvrdenie neodôvodnila. V nadväznosti na to sťažovateľka uviedla, že ešte pred rozhodnutím krajského súdu jej bolo doručené oznámenie o začatí správneho konania vo veci vrátenia neoprávnenej platby. Išlo o oznámenie z 8. februára 2016. Z oznámenia o začatí správneho konania, ktoré sťažovateľka v odvolacom konaní predložila, vyplýva, že 21. decembra 2009 uzatvorila so žalovanou zmluvu o poskytnutí nenávratného finančného príspevku na projekt Investícia do modernizácie poľnohospodárskych strojov a výstavby skladu SHR v rámci programu rozvoja vidieka SR na roky 2007–2013 – Modernizácia fariem, na základe ktorej jej bola platba poskytnutá.

Po uskutočnení kontroly plnenia kritérií podľa žalovanej sa zistilo, že došlo k porušeniu zmluvy a žalovaná od nej odstúpila listom z 11. novembra 2013. Listom z 3. februára 2014 žalovaná zaslala sťažovateľke žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov. Sťažovateľka reagovala listom z 28. júla 2014 a žiadala o prehodnotenie požiadavky na vrátenie finančných prostriedkov. Na základe poverenia generálneho riaditeľa žalovanej bola vykonaná následná finančná kontrola u sťažovateľky pre účely zistenia dodržania podmienok uzatvorenej zmluvy. Následná finančná kontrola podľa žalovanej potvrdila predchádzajúce zistenia, čo viedlo k záveru, že podmienky zmluvy neboli dodržané a sťažovateľka neoprávnenú platbu neuhradila. Preto žalovaná začala správne konanie. Ďalší priebeh správneho konania nie je v spise dokumentovaný a nevyplýva ani z odvolania žalovanej.

V danej veci bolo potrebné v prvom rade zaujať právny názor k otázke, či sťažovateľkou napadnutá správa a záznam sú spôsobilým predmetom súdneho prieskumu podľa ustanovení druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku. Krajský súd bez toho, aby zaujal stanovisko k tejto zásadnej a základnej právnej otázke, konal a rozhodol o podanej žalobe, v ktorej sťažovateľka vytýkala výhradne postup pri vykonávaní následnej finančnej kontroly v súvislosti aj s námietkami proti osobám, ktoré sa na tejto kontrole podieľali. Krajský súd pritom dal do pozornosti, že ani samotná žalovaná v konaní pred krajským súdom neuplatnila žiadne výhrady ku kvalifikácii správy a záznamu ako administratívnych aktov, ktoré sú rozhodnutiami. Existencia oznámenia o začatí správneho konania nebola na ústnom pojednávaní krajského súdu 6. apríla 2016 prezentovaná a žalovaná túto skutočnosť neprezentovala ani v podanom odvolaní. Krajský súd preto meritórne prejednal žalobu a dospel k záveru, že postup žalovanej mal také procesné vady, ktoré samy osebe mohli spôsobiť nezákonnosť správy a záznamu. V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že správa, ale ani záznam nie sú individuálnymi správnymi aktmi, ktorými by sa zasahovalo do práv a právom chránených záujmov sťažovateľky, a preto nepodliehali súdnemu preskúmaniu v rámci správneho súdnictva. Vzhľadom na to, že žaloba nesmerovala proti rozhodnutiu a vytýkané procesné vady samy osebe nemôžu byť predmetom súdneho prieskumu, pokiaľ nebolo vydané rozhodnutie, krajský súd mal konanie o žalobe podľa ustanovenia § 250d ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku zastaviť.

Najvyšší súd s poukazom na postupy upravené v ustanoveniach § 40, § 41 a § 42 zákona č. 528/2008 Z. z. dospel k záveru, že na danú vec sa v plnej miere vzťahuje už uvedená judikatúra a vyslovený záver, podľa ktorého preskúmanie zákonnosti úkonov (postupov) pri výkone kontroly je prípustné len za podmienky a v rozsahu uloženia povinnosti kontrolovanému subjektu, pričom sťažovateľke také povinnosti uložené neboli. Výzva na vrátenie finančných prostriedkov (ale ani odstúpenie od zmluvy) nie je uložením povinnosti. Rovnako ani zo začatia správneho konania ešte nemožno vyvodit' povinnosť vrátenia finančných prostriedkov. Podľa § 42 ods. 6 zákona č. 528/2008 Z. z. ak žalovaná zistí nesplnenie povinnosti prijímateľa vrátiť podporu alebo jej časť a nedôjde k vzájomnému započítaniu pohľadávok z podpory alebo jej časti, vyzve prijímateľa na vrátenie podpory alebo jej časti. Ak prijímateľ nevráti podporu alebo jej časť na základe výzvy, žalovaná postupuje na základe osobitných predpisov, ktorými sú zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ako aj zákon č. 543/2007 Z. z. o pôsobnosti orgánov štátnej správy pri poskytovaní podpory v pôdohospodárstve a rozvoji vidieka v znení neskorších predpisov. Z týchto predpisov vyplýva, že odvod, penále a pokuta za porušenie finančnej disciplíny pri nakladaní s verejnými prostriedkami ukladá a vymáha ten kontrolný orgán, auditujúci orgán alebo orgán dozoru štátu, ktorý je oprávnený vykonávať kontrolu, vládny audit alebo dozor verejných prostriedkov v rozsahu svojej pôsobnosti ustanovenej osobitným predpisom. Odvod, penále a pokutu za porušenie finančnej disciplíny štátnou rozpočtovou organizáciou alebo štátnou príspevkovou organizáciou alebo za porušenie finančnej disciplíny inou právnickou osobou alebo fyzickou osobou pri nakladaní s prostriedkami štátneho rozpočtu a s prostriedkami Európskej únie ukladá príslušná správa finančnej kontroly, ktorá ich aj vymáha. To sa však nevzťahuje na ukladanie a vymáhanie odvodu, penále a pokuty za porušenie finančnej disciplíny prijímateľom pri nakladaní s prostriedkami Európskej únie a s prostriedkami štátneho rozpočtu na financovanie spoločných programov Slovenskej republiky a Európskej únie poskytnutými žalovanou, na ktoré sa vzťahuje osobitný predpis.

Najvyšší súd s poukazom na to, že administratívne postupy príslušného orgánu v zmysle III. časti zákona č. 528/2008 Z. z. neboli ešte v čase rozhodovania krajského súdu ukončené, považuje posudzovanie zákonnosti postupov kontrolného orgánu pri výkone

následnej finančnej kontroly za predčasné. Preskúmanie zákonnosti žalobou vytýkaných procesných postupov pri výkone kontroly však môže byť relevantné v súvislosti s preskúmaním zákonnosti prípadného rozhodnutia vydaného v správnom konaní, eventuálne v súdnom konaní o vyporiadanie vzťahov zo zmluvy uzatvorenej podľa § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka (§ 38 zákona č. 528/2008 Z. z.).

Na základe uvedeného dospel najvyšší súd k záveru, že napadnutý rozsudok krajského súdu je potrebné postupom podľa § 221 ods. 1 písm. a) v spojení s § 246c ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku zrušiť a konanie podľa § 221 ods. 2 v spojení s § 250d ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku zastaviť.

III.

15. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

16. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

17. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,

- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

18. Ústavnú sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

19. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

20. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natol'ko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

21. Sťažovateľka je presvedčená, že tak správa, ako aj záznam spadajú pod pojem rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 244 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, keďže nimi

môžu byť jej práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti priamo dotknuté. Výklad najvyššieho súdu je podľa nej v rozpore s týmto ustanovením, keďže v zmysle neho sa rozhodnutiami správnych orgánov rozumejú nielen také, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických a právnických osôb, ale aj také, ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb priamo dotknuté. Ďalej je sťažovateľka presvedčená, že odstúpením žalovanej od zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku ešte pred vykonaním následnej finančnej kontroly jej vznikla automaticky podľa § 351 ods. 2 Obchodného zákonníka povinnosť vrátiť poskytnuté prostriedky žalovanej.

22. Podľa názoru ústavného súdu právny názor vyslovený najvyšším súdom je možné považovať za dostatočne zargumentovaný a presvedčivý. Nejaví známky arbitrárnosti či zjavnej neodôvodnenosti. Samotná skutočnosť, že sťažovateľka zastáva v uvedených súvislostiach odlišný právny názor, neznamená bez ďalšieho porušenie jej označených práv podľa ústavy a dohovoru.

23. Z pohľadu ústavného súdu je potrebné zdôrazniť, že tak správa, ako aj záznam sú svojou povahou určitými listinnými dôkazmi, ktoré v konečnom dôsledku z hľadiska žalovanej a právneho názoru, ktorý žalovaná zastáva, smerujú k vydaniu rozhodnutia v rámci správneho konania, ktorého obsahom by malo byť záväzné posúdenie otázky, či sťažovateľka má alebo nemá poskytnuté finančné prostriedky vrátiť. Treba k tomu poznamenať, že takéto správne konanie podľa údajov, ktoré má ústavný súd k dispozícii, skutočne aj prebieha a podľa všetkého nie je ešte ukončené (tým menej právoplatne).

24. S použitím určitej miery analógie možno poukázať na to, že ani v takých sporových konaniach, v ktorých o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb rozhodujú súdy (nie teda orgány verejnej správy, ktoré majú v právomoci rozhodovať nielen o právach a povinnostiach iných subjektov, ale aj o svojich vlastných právach a povinnostiach), produkovanie určitého dôkazu zo strany subjektu (resp. v prospech subjektu), ktorý si uplatňuje sporný nárok, neznamená, že by už bolo vo veci rozhodnuté,

a to ani v prípade, že ide o taký dôkaz, ktorý by pri konečnom hodnotení mohol mať za následok, že žalobe bude vyhovené.

25. Ako to bolo už naznačené, určitou osobitosťou správneho konania je, že správne orgány sú oprávnené a povinné záväzným spôsobom rozhodovať aj o svojich vlastných nárokoch. Sú teda akýmiisi sudcami nielen vo vzájomných sporoch tretích subjektov, ale aj v prípadoch záväzného posudzovania svojich vlastných nárokov. V uvedenom zmysle teda „súdia“ aj samých seba (práve aj táto skutočnosť opodstatňuje existenciu správneho súdnictva, ktoré je v poslednej inštancii oprávnené správnosť meritórnych záverov orgánov verejnej správy preskúmať).

26. Možno zhrnúť, že niet dôvodu považovať výsledok kontroly (správu), ale ani zápis o prerokovaní výsledkov kontroly (záznam) za rozhodnutie, ale skôr za jeden z podkladov (dôkazov) pre budúce rozhodnutie. Ako to vyplýva z judikatúry, na ktorú sťažovateľka poukazuje, za výnimku treba považovať situáciu, keď kontrolný orgán vo svojej správe uloží kontrolovanému subjektu určitú povinnosť, resp. určité povinnosti. Uloženie povinnosti (niečo dať, urobiť, strpieť, zdržať sa, teda dare, facere, pati, omittere) je nepochybne potrebné považovať už za rozhodnutie, k čomu však v danom prípade nedošlo.

27. Ani úkony žalovanej spočívajúce vo vypovedaní zmluvy a v začatí správneho konania, výsledkom ktorého by malo byť rozhodnutie o povinnosti sťažovateľky vrátiť poskytnuté finančné prostriedky, nie sú, samozrejme, ešte rozhodnutiami vo veci samej, i keď k nim smerujú. Rovnako tak (analogicky) predsporová výzva veriteľa na vrátenie plnenia z dôvodu odstúpenia veriteľa od zmluvy, ale ani následné podanie žaloby (znamenajúce začatie súdneho konania o povinnosti vrátiť plnenie) nepochybne nie sú rozhodnutiami.

28. Napokon treba uviesť, že tak, ako na to najvyšší súd správne poukazuje, v rámci prebiehajúceho správneho konania týkajúceho sa povinnosti sťažovateľky vrátiť poskytnuté finančné prostriedky bude mať sťažovateľka možnosť brániť sa vydaniu prípadného rozhodnutia v jej neprospech aj s poukazom na ňou tvrdené pochybenia pri vykonaní

kontroly. Bude môcť pritom vychádzať z konkrétnych záverov, ku ktorým už dospel krajský súd. Inými slovami, právny názor najvyššieho súdu, ktorý správu a záznam nepovažuje za rozhodnutia, nijako neznamená, že by bola sťažovateľka v konečnom dôsledku zbavená základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 2 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to v súvislosti s otázkou zákonnosti vykonania a priebehu kontroly. Prípadné nezákonnosti v súvislosti s kontrolou bude môcť totiž sťažovateľka uplatňovať nielen v samotnom správnom konaní, ale aj v rámci správneho súdnictva.

29. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. októbra 2019

Jana Laššáková
predsedníčka senátu